

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 7Csp/145/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316211136
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Tomášová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2018:8316211136.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Tomášovou v právnej veci žalobkyne: P. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX/XX, XXX XX K. N. E., zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, AK ul. Sov. Hrdinov 153/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX, z 26.11.2012, uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 10., o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všeobecnou administratívou s tým spojenou, je n e p r i j a t e ľ n á .

Žalobkyni vo vzťahu k žalovanému súd p r i z n á v a nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 28.11.2016 domáhala vydania rozhodnutia ktorým by súd vyslovil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX z 26.11.2012, uvedená v bode 10. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná a žalovaného aby zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 68,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne odo druhého dňa po doručení žaloby žalovanému do zaplataenia a na náhradu trov konania.

2. Podanie žaloby odôvodnila tým, so žalovaným uzatvorila Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX dňa 26.11.012, výška úveru bola 100,- eur, za poplatok vo výške 68,- eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 168,- eur sa žalovanému zaviazala splatiť v 6 splátkach po 28,- eur. Žalovanému zaplatila sumu 168,- eur. V ďalšom uviedla, že poplatok vo výške 68,- eur, je 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou. Žalovaný jej reálne neposkytol plnenie za takýto poplatok. Poplatok nebol individuálne dojednaný a svojou výškou, na jednej strane a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a preto v zmysle § 53 ods. 1 OZ predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalovaný si nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú spotrebiteľovi vopred známe. Výška poplatku prevyšuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť na úrok a navyše nie je ničím odôvodnené, prečo poplatok závisí od výšky úveru. Poukázala na rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/42/2012 v spojení s rozsudkom KS v Prešove sp. zn. 5Co/219/20123, ktorým rozhodol, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve, v tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahrňujúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy, spolu s administratívou

s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Obdobne rozhodol KS v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/321/2012, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/2/2015, sp. zn. 4Co/52/2015, 17Co/550/2015.

3. Rozsudkom č.k. 7Csp/145/2016-16 zo dňa 15.05.2017 súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 68,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 68,- eur od 27.01.2017 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

Svoje rozhodnutie v zamietavej časti odôvodnil tým, že z vymedzenia zmluvnej podmienky v žalobnom návrhu a Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, z prebiehajúcich súdnych konaní vedených proti žalovanému je súdu známe, že sa jedná o zmluvnú podmienku v zmysle ktorej si voči žalobkyni uplatnil nárok na zaplatenie poplatku vo výške 2/3 z poskytnutého úveru. V zmysle nových procesných pravidiel zavedených Civilným sporovým poriadkom je možné domáhať sa určenia určitej skutočnosti, pričom žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky súd považuje za žalobu výlučne podľa § 137 písm. d) CSP a teda len ak by takéto oprávnenie žalobcovi vyplývalo z osobitného právneho predpisu (najmä z hmotného práva), mohol by sa formou takejto žaloby súdnou cestou domáhať svojho práva. Žaloba, ktorou sa domáha žalobca určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je formulovaná ako žaloba na určenie, či tu právo je alebo nie je, ale je formulovaná ako žaloba o určenie právnej skutočnosti (neprijateľnosti), ktorej prípustnosť je založená osobitným predpisom. V tomto prípade však zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva výslovná možnosť takúto žalobu podať a takýto výklad súdu § 137 CSP je odôvodnený aj obsahom dôvodovej správy ku citovanému ustanoveniu Civilného sporového poriadku.

4. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku odvolanie žalobkyňa. Namietala zamietavý výrok a výrok o náhrade trov konania z dôvodu nesprávnych skutkových zistení, vrátane nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že v predmetnom konaní sa domáhala neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z.. Výklad ust. § 137 Civilného sporového poriadku považovala za nesprávny s tým, že zároveň poukázala na čl. 3 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ako aj na obsah ust. § 137, z ktorého vyplýva ...najmä..., ktoré nemožno ignorovať pri posudzovaní druhu podanej žaloby. Právny zástupca žalobkyne namietal, že súd neaplikoval ust. § 298 Civilného sporového poriadku vo vzťahu k rozhodnutiu o neprijateľnosti zmluvných podmienok, v zmysle ktorého súd aj bez návrhu môže v spotrebiteľskom spore vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku - vyhovujúcemu výroku odvolanie žalovaný. Namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, a tým odňatie možnosti konať pred súdom, nesprávne skutkové zistenia, vrátane nesprávneho právneho posúdenia. Nesúhlasil s posúdením vznesenej námietky premlčania pri uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Uplatnený nárok z tohto titulu považoval za premlčaný, a to z dôvodu, že žalobkyňa plnila na splátkach dňa 09.01.2013 sumu 28,- eur, dňa 25.01.2013 sumu 28,- eur, dňa 08.03.2013 sumu 28,- eur, dňa 14.03.2013 sumu 28,- eur a dňa 15.03.2013 sumu 56,- eur. Navyše žalobkyňa nepreukázala možnosť uplatnenia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v 10-ročnej premlčacej lehote. Poukázal na iné rozhodnutia všeobecného súdu v obdobných veciach. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

6. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 4Co/15/2018-163 zo dňa 19.06.2018 potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým súd žalovanému uložil zaplatiť žalobkyni titulom bezdôvodného obohatenia sumu 68,- eur s prísl., v zamietavom výroku a výroku o trovách konania rozsudok zrušil a vrátil vec tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolací súd svoje rozhodnutie pokiaľ sa jedná o zrušenie časti prvoinštančného súdu odôvodnil tým, že žalobkyňa ako spotrebiteľka má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ktorých neprijateľnosť sa môže domáhať v súdnom konaní v zmysle ust. § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z.. V týchto konaniach sa naliehavý právny záujem predpokladá, lebo právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, resp. namietanie konania dodávateľa v rozpore s predpismi na

ochranu spotrebiteľa vyplýva z osobitného právneho predpisu. Záver súdu prvej inštancie vo vzťahu k nedôvodnosti určovacieho petitu o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky preto nebol správny. Odvolací súd súhlasí s názorom právneho zástupcu žalobcu, že aj v zmysle ust. § 298 CSP, súd aj bez návrhu môže určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, a preto v tejto časti súd prvej inštancie nesprávne uplatnený nárok posúdil. Navyše žalobkyňa v podanej žalobe, ako aj v samostatnom podaní zo dňa 13.01.2017 súdu písomne oznámila, že neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa domáha v zmysle ust. § 3 ods. 3, 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z., nie podľa § 137 CSP i napriek tomu, že v ust. § 137 CSP je uvedený len demonštratívny výpočet možných žalôb, nie taxatívny s prihliadnutím naslovo najmä v texte ustanovenia zákona..... .

Z tohto dôvodu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v zamietavom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP pre nesprávne právne posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Nesprávne právne posúdenie spočívalo v nesprávnom posúdení naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne sa zaoberať dôvodnosťou uplatneného nároku na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky vo vzťahu k časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3-ny zahrňujúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívnou s tým spojenou uvedenou v zmysle o úvere č. XXXXXXXXXX z 26.11.2012 vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru bodu 10, s tým že o nároku na náhradu trov odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej.

7. Súd prvej inštancie opätovne vec prejednal v súlade s pokynmi odvolacieho súdu.

8. Súd sa opätovne oboznámil so žalobou a jej prílohami a to zmluvou o úvere, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru a zistil tento skutkový stav veci:

9. Žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa ako klient-dlžník uzatvorili dňa 26.11.2012 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 100,- eur. Žalobkyňa sa zaviazala celkovo vrátiť sumu 168,- eur v 6 splátkach vo výške 28,- eur. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť poplatok vo výške 68,- eur. Splatnosť prvej splátky bola dňa 20.12.2012. V zmluve nie je uvedená výška ročnej úrokovej sadzby, RPMN, priemerná výška RPMN, konečná splatnosť úveru.

10. Podľa bodu 10. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru žalovaného, dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve a zaväzuje sa ju uhradiť v mesačných splátkach tak, ako je uvedené v na prvej strane tejto zmluvy. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.

11. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 8 ods. 3 Zákona o ochrane spotrebiteľa, obchodná praktika sa tiež považuje za klamlivú, ak opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

Podľa § 8 ods. 4 Zákona o ochrane spotrebiteľa, za klamlivé opomenutie sa tiež považuje, ak predávajúci skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v odseku 1, alebo neoznami obchodný účel obchodnej praktiky, ibaže je zrejmý z kontextu, pričom v dôsledku klamlivého opomenutia priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal.

12. Podľa § 52 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) platného a účinného v rozhodnom období, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských

zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

13. Podľa čl. 3 bod. 1 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe dôvery. .

14. Súd v dane právnej veci vychádzal z toho, že medzi stranami sporu bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné stanovovania upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenie § 53 ods. 1, veta druhá predstavuje cestu na širšiu súdnu ochranu spotrebiteľa aj vo vzťahu k esenciálnym zložkám zmluvy.

15. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných

podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

16. Vzhľadom na charakter sporu je potrebné uviesť, že práve spotrebiteľské právo je určené na efektívne zamedzenie používania neprijateľných podmienok. Vychádzajúc zo znenia čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, Politiky Únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a znenia čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane hospodárskych záujmov spotrebiteľov. V rámci politiky Európskej únie je sledovaný cieľ vytvorenia regulatívneho rámca na to, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe zmluvných podmienok v súlade s drobnými mravmi a bola tak zachovaná fiduciárna podstata záväzkového vzťahu medzi ním a spotrebiteľom.

17. Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“). Smernica zároveň v prílohe vypočítava pre členské štáty ako vzor niektoré zmluvné podmienky, ktoré odporúča transponovať do vnútroštátnych predpisov. Miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“ a s účinnosťou od 1. januára 2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky aj do Občianskeho zákonníka.

18. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne vzhľadom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takého vzťahu je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa.

19. Z vymedzenia zmluvnej podmienky ktorej určenia neprijateľnosti sa žalobkyňa domáha a zo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, z prebiehajúcich súdnych konaní vedených proti žalovanému je súdu známe, že sa jedná o zmluvnú podmienku v zmysle ktorej si voči žalobkyni uplatnil nárok na zaplatenie poplatku vo výške 2/3 z poskytnutého úveru. Zmluvná podmienka však v takomto znení používaná zo strany žalovaného už bola rozhodnutiami súdov a to nie len prvoinštančných, ale súdov odvolacích, určená za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán sporu na úkor spotrebiteľa a to v zmysle v tom čase platných ustanovení Občianskeho zákonníka. Príkladmo na niektoré rozhodnutia poukázala sama žalobkyňa priamo v žalobnom návrhu.

20. Administratívny poplatok vo výške 2/3 zo sumy 68,- eur, t.j. 45,33 eur, vo vzťahu k samotnej výške poskytnutého úveru 100,- eur predstavuje viac ako 45 % samotného úveru. Tento poplatok má zahŕňať náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Súd je toho názoru, že požadovanie úhrady administratívneho poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je totiž nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme.

Súd dojednanie o uvedenom poplatku vyhodnotil ako neplatné aj z dôvodu rozporu s § 39 Občianskeho zákonníka pre obchádzanie zákona. Obchádzanie zákona vidí súd v tom, že dojednaním tak vysokého poplatku, vo výške cca 45 % poskytnutého úveru, nie je ničím iným ako snahou obísť ustanovenia

o tom, že výška úrokov pri úvere nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi a zároveň má spôsobiť neúmerne navyšovanie úveru. Z rozhodnutí súdov Slovenskej republiky je zrejmé, že dojednanie úrokov v neprimeranej výške bolo a je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Taktiež je zrejmé, že takýto poplatok značne prevyšuje náklady, ktoré má žalovaný s vypracovaním a uzatvorením zmluvy, a preto je takýto poplatok neprimeraný a aj z tohto dôvodu sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd je preto toho názoru, že poplatok, ktorému zodpovedajú 2/3 nákladov na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie Vrchného krajiniského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné: „Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene... Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru Vrchní krajiniský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie.“

21. Pri žalobe o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky súd neskúma naliehavosť právneho záujmu, keďže ide o osobitný druh žalôb vyplývajúci z právneho predpisu, v danom prípade z § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

22. Samotná skutočnosť, že právna úprava explicitne nelimituje výšku poplatku neznamena, že žalovaný je oprávnený požadovať jeho zaplatenie v ľubovoľnej výške. Dojednanie o poplatku podlieha prieskumu vo svetle princípu dobrých mravov, civilnoprávnej úžery a v neposlednom rade prieskumu v zmysle ust. § 53 Občianskeho zákonníka. Poplatok vo výške dosahujúcej takmer polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

23. Súd preto vyhodnotil ustanovenie všeobecných podmienok žalovaného v bode 10. úverovej zmluvy ako neprijateľnú zmluvnú podmienku tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a aj v tejto časti žalobe vyhovel.

24. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

V danej právnej veci súd po rozhodnutí odvolacieho žalobe v celom rozsahu vyhovel a preto v súlade s vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami žalobkyni vznikol nárok na priznanie náhrady trov konania a súd preto vo vzťahu k žalovanému jej priznal náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu.

Odvolačný súd vo svojom rozhodnutí v danej právnej veci zároveň súdu prvej inštancie uložil v konečnom rozhodnutí vo veci samej rozhodnúť o nároku žalobkyne na náhradu trov odvolacieho konania a nakoľko žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná v celom rozsahu, súd jej preto priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

O výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.